

Jyrki Heikkinen tutkailee Kemissä julkistettua albumiaan Punajäkälä (Asema).

ta amerikkalaisesta independent-suuntauksesta (erityisesti Sethiltä, Ben Katchorilta, Chris Warelta ja Dan Clowesilta), mutta myös ranskalaisesta nykytyylistä (Joann Sfar, Christophe Blain ja erityisesti Lewis Trondheim). Vaikutteet eivät kuitenkaan peitä alleen vahvaa inspiraatiota ja omaperäistä mielikuvituksen käyttöä. Kaukana banalisoituneesta sanomalehtisarjakuvatyylillä ovat esimerkiksi Ville Ranta, Katja Tukiainen ja Jyrki Heikkinen”, hehkutti Mouchard Angoulêmen festivaalitiedotteessa.

Ensi tammikuussa Ranskassa tullaankin näkemään uuden suomalaisen sarjakuvan laaja esittely, ei perinteisessä näyttelymuodossa, vaan tavalla jota Mouchard ei vielä paljasta.

Kemissä puolestaan juhlitaan toukuussa 25-vuotiaita sarjakuvapäiviä, itseoikeutettuna juhlahahmona sarjakuvaneuvos Heikki Porkola, jolle jo nyt luovutettiin Sarjakuvantekijät ry:n tunnustuspalkinto vuoden/vuosien sarjakuvateosta.

Kansainvälisyyden kukkasia

Verkottuminen vei suomalaisen sarjakuvan Lissabonin paratiisimaiseen puutarhaan

Harri Römpötti
Lissabon

”Angoulêmen sarjakuvafestivaalilla huomasin, että Pohjoismaiden sarjakuvissa oli tapahtumassa jotain. Ajattelin, että voisimme tehdä yhteisnäytelyn norjalaisen Jasonin, ruotsalaisen Max Anderssonin ja suomalaisen Matti Hagelbergin tuotannosta. Mutta sitten kävin Suomessa ja tajusin, että teidän sarjakuvanne riittäisivät yksinkin”, Marcos Farrajota selittää.

Toukokuussa Portugalissa kuudetta kertaa järjestetyn Salão Lisboa de Ilustração e Banda Desenhadan pääteema oli siis Suomi. Näyttelyssä oli kuusi taiteilijaa - Terhi Ekebon, Matti Hagelberg, Jyrki Heikkinen, Tarmo Koivisto, Katja Tukiainen ja Marko Turunen - ja Napa-ryhmä Jenni Ropen johdolla.

Kaikkiaan Lissabonin festivaalilla vieraili 14 suomalaista sarjakuvataiteilijaa. Samaan aikaan pidetty animaatiofestivaali esitti Heikki Jokisen laatiman muutaman näytöksen kimaran suomalaista animaatiota.

”Festivaalimme kutsuu joka kerta teemaan. Aiemmin niitä ovat olleet Ranska, Italia, Belgia, Saksa ja Sveitsi. Suomalainen sarjakuva näyttää juuri nyt murtautuvan kansainväliseen tietoisuuteen vahvemmin

kuin muiden pohjoismaiden tuotanto”, Farrajota kehuu,

”Näyttelyissä yritän antaa yleisölle yleiskuvan erilaisista tyyleistä. Minusta on tärkeää, että mukana on sellaistaakin, mikä ei pääse esiin kaupallisesti.”

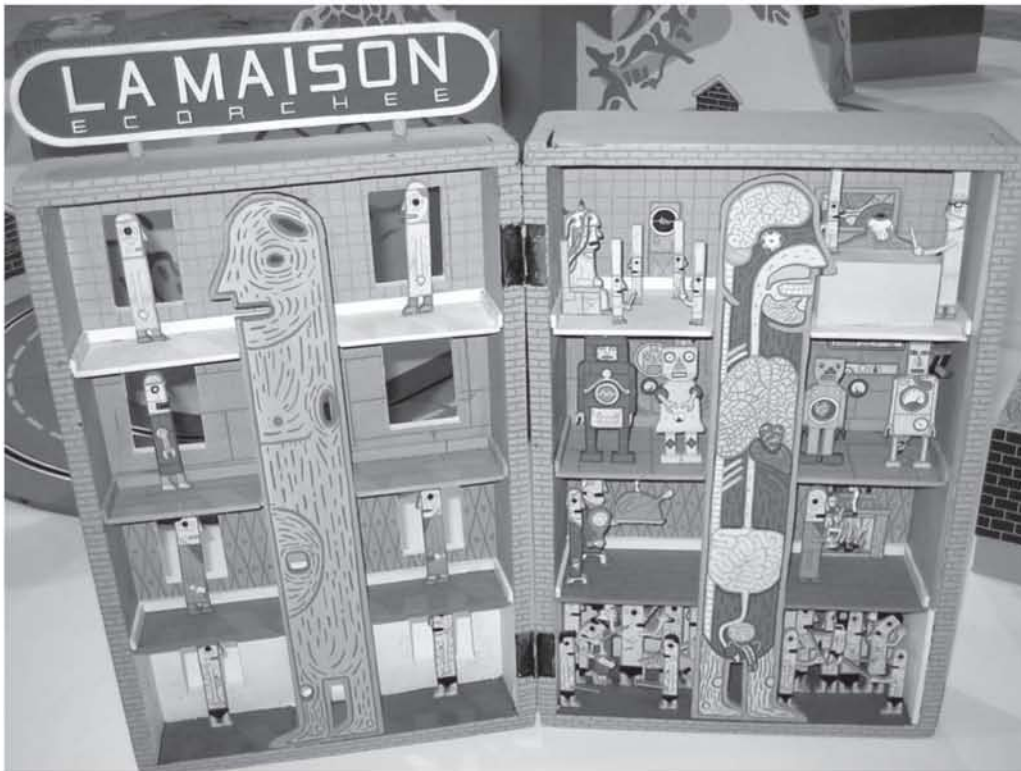
Siihen Lissabonin festivaali näyttääkin tällä hetkellä ainoalta mahdollisuudelta. Porton festivaalia ei enää ole ja Amadora on Farrajotan mukaan yltökaupallinen. Lissabonin taustalla on vuonna 1997 perustettu sarjakuvakirjasto Bedeteca, jolla on myös näyttelyitä ja julkaisuutoimintaa.

Festivaalin aiempia vieraita ovat olleet muun muassa britti Dave McKean, Espanjan Max, ja ranskalaiset Dubuy ja Berberian. Eli suomalaiset olivat jatkoa maineikkaalle listalle. Meikäläisistä pisintä perinnettä edusti Tarmo Koivisto, jonka Mämmilä on Farrajotan suuria suosikkeja, vaikka hän on voinut lukea sarjaa vain muutaman käännetyn näytesivun verran.

”En tunne muuttuneeni sarjakuvataiteilijana sen jälkeen, kun olin 18. Suurin ero on, että nyt tehdään niin paljon, etten pysy enää kaikesta selvillä. Esimerkiksi Napa-ryhmällä on laajat kansainväliset kontaktit. Jotkut jopa suuntautuvat ensisijaisesti ulkomaille”, Koivisto pohdiskeli suomalaisen piirtäjien esittäytymisten tauolla.

Myös Lissabonin näyttelystä ansio kuu-

Helge Reumannin lelut viehättivät vinkeydellään.

lui suomalaisten aktiiviselle verkottumiselle, jonka lonkerot hamusivat muun muassa Farrajotan kyläilemään Suomessa. Tuloksena oli näyttely Gulbenkianin puistossa. Kasvihuoneessa rehevät puitteet muistuttivat Eedenin paratiisia.

”Minun nuoruudessani sarjakuvia tehtiin reaktiona ylikansalliselle kaupalliselle tuotannolle. Nykyään nuoret tekijät sen sijaan etsivät sukulaissieluja jopa maailmanlaajuisesti. Omakustanteita syntyi 70- ja 80-luvuilla, koska kopiokoneet halpenivat. Nyt sama näyttää tapahtuvan animaatioissa, jota voi tehdä kotitietokoneella. Minun nuoruudessani animaatio oli liian kallista”, Koivisto pohtii.

Suomalaisten ohella Lissabonissa oli muutama hieman pienempi näyttely. Yksi oli meilläkin tutun ranskalaisen Le Dernier Cri -ryhmän, joka on jo yksinään kansainvälinen verkko. Toinen oli tehty espanjalaisesta kirjasta Mis primeras 80.000 palabras. Molemmissa oli mukana Matti Hagelberg, mikä teki hänestä kai tapahtuman näkyvimmän taiteilijan.

Vicente Ferrerin toimittama kirja Mis primeras 80.000 palabras ja siitä tehty näyttely olivat idealtaan ja toteutukseltaan mainio, vaikkeivät varsinaisesti sarjakuvaa olekaan. Liki 300 kuvittajaa ja muuta graafista taiteilijaa 20 maasta oli pyydetty valitsemaan suosikkisanansa ja piirtämään siitä kuva.

Se on siis eräänlainen kansainvälinen ja valikoiva sanakirja. Jokaisen tekijän sana on jopa jätetty baabelimaisesti alkukieliseksi. Piirtäjien selitykset ovat espanjaksi. Kirjan lopussa itse sanat on käännetty espanjaksi, ranskaksi ja englanniksi.

Matti Hagelberg on valinnut suosikikseen sipulin. Suomesta on mukana myös Katja Tukiainen, jonka suosikkisana

on rusetti. Tyylikäs kirja juuttuu helposti kestopelailtavaksi. Jonkun gallerian sietäisi kysellä näyttelyä meillekin.

©Matti Hagelberg

SIPULI

Verdura consistente en un bulbo blanco y redondo de varias capas; tiene sabor y olor fuertes y es comestible.

MATTI HAGELBERG